

NASLJEĐIVANJE OBITELJSKOG PODUZEĆA

Štefan Štefanek, mag. iur. spec. iur.

ODVJETNIK ♦ MEDIJATOR

Zagreb, 17. ožujak 2026. g.

ŠTEFAN ŠTEFANEK
ODVJETNIČKI URED

CEPOR

Centar za politiku razvoja malih
i srednjih poduzeća i poduzetništva

1

**ZAKONSKO
NASLJEĐIVANJE**

2

OPORUKA

3

**UGOVORI U
VEZI NASLJEĐI-
VANJA**

4

**AKT
TRGOVAČKOG
DRUŠTVA**

Poduzeće

Poduzeće (*engl. enterprise*) ne označava samu pravnu osobu (subjekt), već *gospodarsku cjelinu* koju čine stvari, prava i odnosi dionika namijenjeni obavljanju gospodarske djelatnosti.

Trgovačko društvo (*eng. company*) je pravna osoba (subjekt) koja je nositelj trgovačke djelatnosti (nositelj prava i obveza).

Tvrtka (*engl. firm*) je ime ili naziv pod kojim trgovačko društvo posluje i pod kojim sudjeluje u pravnom prometu.

Nasljeđivanje poduzeća obuhvaća nasljeđivanje ili prenošenje niza imovinskih prava (nad stvarima i nekretninama, vrijednosnim papirima i dr.) koja čine poduzeće, s jednog pravnog subjekta (ostavitelja ili prenositelja) na drugog (nasljednika ili stjecatelja).

1. SMRT BEZ OPORUKE

Zakonsko nasljeđivanje

Prvi nasljedni red

djeca + bračni drug

Nasljeđuju na jednake dijelove

oprez: bračna stečevina bračnoga druga (1/2) zajedničke imovine!

Drugi nasljedni red

Ako pokojnik nije ostavio potomke:

roditelji - zajedno 1/2

bračni drug 1/2

Treći nasljedni red

Ako pokojnik nije ostavio ni potomke, ni bračnog druga, ni jednog ili oba roditelja

djedovi i bake – 1/2 očeve i 1/2 s majčine strane

Braća i sestre i njihovi potomci

Ako je pokojnikov roditelj umro prije njega, a prethodno navedenih nasljednika nema,

braća i sestre - po pravilima za slučaj kad ostavitelja nasljeđuju njegova djeca i ostali potomci.

2. SMRT S OPORUKOM

Oporuka

Oporuka je jednostrana izjava volje kojom oporučitelj za života raspolaže (dijeli) svoju imovinu za slučaj smrti.

Oporuku može sastaviti svatko sposoban za rasuđivanje koji navrši **16 godina života**.

Sadržaj oporuke: određivanje nasljednika, određivanje zamjenika, ostavljanje zapisa (legata ili isplatnine), naloga, uvjeta i rokova.

Oporučitelj ne može odrediti nasljednika svome nasljedniku!

Nalozi i uvjeti

Oporučitelj može opteretiti nekom dužnosti osobu kojoj ostavlja neku korist iz ostavine (**nalog**).

Primjer: Marko će naslijediti poslovni udjel u poduzeću ako završi ekonomski fakultet (uvjet) i provede na radu u obiteljskom poduzeću najmanje 3 godine (rok).

Ograničenje oporuke

Pravo nužnog nasljednika

Nužni nasljednik može pobiti dio oporuke protivan **pravu na određeni nužni dio** od onoga dijela koji bi mu pripao po zakonskom redu nasljeđivanja.

POTOMAK I BRAČNI DRUG

1/2

RODITELJI

1/3

(ako su roditelji radno nesposobni i nemaju sredstava za život)

DIKA TETLIJA

3. UGOVORNO RASPOLAGANJE IMOVINOM ZA SLUČAJ SMRTI (1/4)

Ugovori o nasljeđivanju

Ugovori o nasljeđivanju nisu dopušteni hrvatskim pravom te su stoga takvi ugovori ništetni (nemaju pravni učinak).

- ugovor kojim netko ugovaratelju ili trećoj osobi ostavlja svoju ostavinu ili njezin dio
- ugovori o budućem nasljedstvu ili legatu
- ugovor kojim netko otuđuje nasljedstvo kojem se nada
- ugovor o nasljedstvu treće osobe koja je živa
- ugovor o legatu (zapisu ili isplatnini) ili drugoj koristi kojima se jedan ugovaratelj nada iz nasljedstva koje još nije otvoreno
- ugovori o sadržaju oporuke
- ugovor kojim se netko obvezuje unijeti ili ne unijeti neku odredbu u svoju oporuku, opozvati ili ne opozvati odredbu iz svoje oporuke
- ugovor o odricanju od nasljedstva (osim punoljetnog potomka)

3. UGOVORNO RASPOLAGANJE IMOVINOM ZA SLUČAJ SMRTI (2/4)

Ugovor o doživotnom uzdržavanju

Ugovor o doživotnom uzdržavanju je (naplatni) ugovor u kojem se *davatelj uzdržavanja* obvezuje da će uzdržavati primatelja uzdržavanja sve do njegove smrti, a *primatelj uzdržavanja* izjavljuje da davatelju uzdržavanja daje svu ili dio svoje imovine *po svojoj smrti*.

Darovanje za slučaj smrti

Darovatelj se obvezuje prepustiti obdareniku bez protučinidbe (besplatno) svoju stvar ili imovinsko pravo (dar), a *obdarenik* to mora izrijeком prihvatiti.

Do prijenosa vlasništva dolazi tek poslije smrti darovatelja.

Darovanje je neizvjestan pravni posao:

Darovatelj sve do svoje smrti dar može opteretiti, otuđiti te na svaki mogući način raspolagati s istim. Postojanje ugovora o darovanju za slučaj smrti ne sprječava niti provedbu ovrhe nad darovanim stvarima.

Imovina primatelja uzdržavanja obuhvaćena ovim ugovorom ne ulazi u ostavinsku masu (ne nasljeđuje se jer se *prenosi na primatelja* uzdržavanja na temelju ugovora).

Jedan davatelj uzdržavanja može istodobno imati slopljene ugovore s najviše 3 primatelja uzdržavanja.

Ako je obdarenik ujedno bio i zakonski nasljednik darovatelja, na zahtjev drugih nasljednika moguće je da se vrijednost dara računava u njegov nasljedni dio, osim ako darovatelj već u ugovoru, ili kasnije u oporuci odedi da se navedeni dar ne računava u nasljedni dio tog nasljednika.

3. UGOVORNO RASPOLAGANJE IMOVINOM ZA SLUČAJ SMRTI (3/4)

Ugovor o ustupanju i raspodjeli imovine za života

Ugovor o ustupanju i raspodjeli imovine za života je ugovor kojim *predak* (ustupitelj) sklapa sa svojim *potomcima* te ugovorom dijeli i ustupa potomcima cjelokupnu ili dio imovine koju ima u vrijeme sklapanja ugovora.

Za valjanost ugovora potrebna je *suglasnost svih potomaka* koji su po zakonu pozvani naslijediti ustupitelja.

Ugovorom može biti obuhvaćen i ustupiteljev *bračni drug* u kojem slučaju je potrebna je i njegova suglasnost.

Ustupom i raspodjelom može biti obuhvaćena samo ona imovina ustupitelja koja postoji u vrijeme sklapanja ugovora, cjelokupna ili dio.

Imovina koja je obuhvaćena ovim ugovorom ne ulazi u ostavinu niti se uzima u bilo kakav račun prilikom utvrđivanja vrijednosti ostavine.

3. UGOVORNO RASPOLAGANJE IMOVINOM ZA SLUČAJ SMRTI (4/4)

Ugovora o odricanju od nasljedstva potomka

Punoljetni potomak može se ugovorom s *pretkom* unaprijed odreći nasljedstva koje bi mu pripalo poslije smrti *pretka*.

Takav ugovor može sklopiti i *bračni drug* za nasljedstvo koje bi mu pripalo nakon smrti njegova bračna druga.

Ugovori nasljednika o prijenosu nasljednog dijela prije diobe

Nakon što se otvori ostavina (po smrti ostavitelja), pa sve do diobe *nasljednici* imaju mogućnost sklapanja ugovora kojim prenose svoje naslijeđene dijelove, u cijelosti ili potpuno *samo na drugog sunasljednika*.

Ugovori nasljednika i nenasljednika o prijenosu nasljednog dijela prije diobe

Nasljednik može ugovor o prijenosu nasljednog dijela zaključiti i s osobom koja nije nasljednik. U tom slučaju učinak prijenosa je odgođen do trenutka diobe te takav ugovor samo obvezuje nasljednika da po izvršenoj diobi *preda svoj dio sugovorniku*.

4. NASLJEĐIVANJE POSLOVNOG UDJELA TRGOVAČKOG DRUŠTVA

Nakon smrti člana trgovačkog društva (vlasnika) nasljeđuje se njegov poslovni udjel u društvu. Aktom društva mogu se nasljedniku nametnuti **obveze i prava koje ograničavaju naslijeđeno pravo**.

Obveza prijenosa poslovnog udjela

*U slučaju nasljeđivanja poslovnog udjela, **nasljednik je dužan prenijeti naslijeđeni poslovni udjel drugome članu društva ili osobi koju odredi društvo** po naknadi koja odgovara vrijednosti poslovnog udjela kojeg je dužan prenijeti iskazanoj u posljednjim financijskim izvješćima društva.*

Pravo prvokupa poslovnog udjela

Član društva može prenijeti poslovni udjel u korist treće osobe pod uvjetom da o svojoj namjeri i uvjetima raspolaganja poslovnim udjelom u korist treće osobe obavijesti pisanim putem drugog člana društva. Drugi član društva ima **pravo prvokupa** tog poslovnog udjela.

ŠTO NAM JE ČINITI

Kako spriječiti šokove smrti

Komunicirati i razumjeti interese, želje i potrebe

osnivača - pokretač, „dao je svoj život,” sve je sam napravio i uz vrlo male ili nikakve podrške, niti je imao školskoga znanja, a sada ima više desetljetno životno iskustvo, posao shvaća vrlo osobno

nasljednika - omogućiti im da sami donesu odluku o vlastitom poslovnom razvoju (pravo na izbor zanimanja)

Odrediti uvjete uključivanja u obiteljski biznis

profesionalne, stručne, nagrađivanje za doprinos – rad, mogućnosti i kriterije sudjelovanja u dobiti i prijenosu vlasništva

Već za vrijeme sretnih dana odrediti **jednostavna i jasna pravila** za slučaj smrti (po mogućnosti dogovorom svih zainteresiranih)

Instrumenti i sredstva

Oporuka – određivanje nasljednika i/ili raspodjela imovine – komunicirati nasljednicima!

Jedan list papira – samoprocjena stanja, postavljanje pitanja koja sastavljač smatra važnim

Obiteljski statuti – ugovor između osnivača poduzeća, nasljednika i drugih neposredno uključenih u obiteljski biznis

stefan@stefanek.hr
www.stefanek.hr